

אלוהי בלעם

- א.** בלעם, אחד מפלאי האנושות, נביא ויודע דעת עליון מחד, ובא על בהמתו מאידך.
- ב.** ההבדל הגדול בין התפיסה האלילית המשועבדת לכוחות עיוורים המונעים בעל כרחם, להכרה בכח עליון ויחיד הפועל ויוצר בבחירה מוחלטת ללא כל סיבות חיצוניות המגבילות אותו, היא ההסתכלות של האדם על עצמו. ככל שיראה את בוראו כמוכרח ותלותי, כך יראה את עצם בריאתו כהכרח ללא תכלית, ואת דחפיו כפועל יוצא של בריאה זו ללא שליטה וללא מטרה שיש לנסות לשלוט בשבילה. אך ככל שיבין שהבורא הוא יחיד ללא כל גורמים נוספים, ממילא גם בריאתו באה מבחירה ודחפיו אף הם ניתנו לו מרצון ולשם מטרה שישלוט בהם.
- ג.** לא כן אצל בלעם, השחתתו המוסרית הרחיקה אותו ממשמעות ההכרה באל אחד, ולכן על אף שהבין וראה את קיומו, לא ראהו אלא כאליל ולכן לא פנה כי הוא זה לקדושה מתוך השגתו. האל נועד לשימוש של בלעם ולא יוצרו ומשגיח על קיומו.
- ד.** אף באמירתו של בלעם 'לא אוכל לעבור את פי השם אלוקי' נשמעת הגאווה המצהירה על אותו אלוקים שהוא שלו, וברוב גדלותו של בלעם יש לו אלוה שיכול להיוועץ בו, או נכון יותר להשתמש בשמו ולתלות בו את רצונותיו.
- ה.** מפליא לראות תפיסה אלילית זו בכל שיחו ושיגו של בלעם, בתחילה כביכול מכיר הוא בחובתו אל דבר השם ומצהיר שיחכה להכרעתו, אחר כך כשהשם אומר לו שלא ילך הוא עדיין חושב שיוכל להתחכם, כלומר אין הוא מכיר ביכולתו הבלעדית של השם, ויתרה מזו אחר כך הוא חושב שבכשפיו יגבר על רצון השם. רק אחרי שתפסו הבורא ושם רסן וחכה בפיו, כלשון חז"ל, הודה בשגיאתו ואמר 'לא איש אל ויכזב', ההיפך מתפיסתו הקודמת המורידה את הבורא למה שהכיר באיש המכזב, אלא יש להכיר את גדולת הבורא שאינו מכזב, שהוא בוחר את מעשיו, וליצור מכך את דמות האדם הבוחר.

מעוניין לקבל מאמרים בסגנון זה? K0548541508@gmail.com

אשמח לקבל תגובות והארות. אשמח אם תעביר למתעניינים. מנחם קלמן.